

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Strasbourg, 2013.2.5.
COM(2013) 42 final

2013/0023 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

**az euró és más valuták hamisítás elleni, büntetőjog általi védelméről, valamint a
2000/383/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról**

{SWD(2013) 19 final}

{SWD(2013) 20 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

1.1. Háttér-információk

Az eurót és más valutákat érintő pénzhamisítás az Európai Unió minden tagállamában folyamatosan napirenden lévő probléma. Alapvető jelentősége van annak, hogy a polgárok, vállalkozások és pénzügyi intézmények bízzanak az általuk használt bankjegyek és érmék hitelességében. A hamis pénz pénzügyi kárt okoz a polgárok és a vállalkozások számára, akik nem kapnak kártalanítást a hamisítványokért, még akkor sem, ha jóhiszeműen kerültek azok birtokába. A pénzhamisítás emellett csökkenti a bankjegyek és érmék elfogadottságát.

Az euró fontossága miatt az euróhamisítás különös jelentőséggel bír. Az euró az euróövezethez tartozó 17 tagállam, és az ott élő 330 millió ember közös pénzneme. Kiterjedten használják emellett a nemzetközi kereskedelemben, és fontos tartalékvaluta egyes harmadik országok számára. A világban forgalomban lévő euróbankjegyek értéke, amely 2013 januárjában csaknem 913 milliárd EUR volt, körülbelül megegyezik az amerikai dollárban denominált bankjegyek értékével. Az összérték mintegy negyede az euróövezeten kívül, mindenekelőtt a szomszédos régiókban forog¹. Napjainkban az euró a második legfontosabb valuta világszerte.

Az euró a pénzhamisítás területén aktív szervezett bűnözői csoportok egyik célpontja. Az euró bevezetése, 2002 óta a közös valuta hamisítása legalább 500 millió EUR pénzügyi veszteséget okozott. Az Európai Központi Bank (EKB) adatai szerint a hamis bankjegyek száma először 2009–2010 folyamán, majd 2011² és azt követően 2012 második felében³ tetőzött. Az EKB megjegyzi, hogy 2012 második felében az előző hónapokhoz képest 11,6%-kal nőtt a lefoglalt hamis bankjegyek mennyisége. 2011. évi éves jelentésében⁴ az Európai Műszaki és Tudományos Központ (ETSC) hamis euróérmék újabb és újabb típusainak felfedezéséről és a rendkívül jó minőségű érmehamisítványok számának meredek emelkedéséről számolt be. Az Europol szerint a pénzhamisítás mértéke hosszú távon emelkedik, és az elkövetés kockázata továbbra is magas⁵. Az Europol értékelését megerősíti, hogy a hatóságok a közelmúltban nagy mennyiségben foglaltak le hamis euróbankjegyeket és -érméket, és évről évre újabb illegális nyomdákat és pénzverdét lepleznek le⁶.

Mindez arra utal, hogy a pénzhamisítás ellen eddig hozott intézkedések nem rendelkeznek a szükséges visszatartó erővel, és ezért a hamisítás elleni védelem javítására van szükség. Jelentős különbségek tapasztalhatók mindenekelőtt a hamisítási bűncselekmények fő formái,

¹ Lásd az Európai Központi Bank sajtóanyagát: <http://www.ecb.int/press/key/date/2013/html/sp130110.en.html>.

² Az EKB 2013. január 10-i sajtóközleménye: http://www.ecb.int/press/pr/date/2013/html/pr130110_2.en.html.

³ Az EKB 2011. évi éves jelentése.

⁴ Az euróérmék védelme 2011-ben. Tájékoztató az euróérme-hamisítás helyzetéről és az Európai Műszaki és Tudományos Központ (ETSC) tevékenységeiről a 2004. október 29-i C(2004) 4290 bizottsági határozat 4. cikke alapján.

⁵ Lásd a szervezett bűnözésről szóló 2011-es Europol-fenyegetésvértékelést (OCTA).

⁶ Lásd például az Europol 2011. december 13-i, 2012. június 15-i és 29-i, augusztus 13-i és december 9-i sajtóközleményét: https://www.europol.europa.eu/latest_press_releases.

nevezetesen a hamis pénz előállítás és terjesztése esetében a tagállamokban alkalmazott szankciók mértéke tekintetében⁷. Míg a hamisítványok előállításáért kiszabható maximális büntetés minimumát, amely nyolc éves szabadságvesztés-büntetés, 2000-ben harmonizálta az EU, a minimális büntetési tételek esetében nem került sor harmonizációra. Egyes tagállamokban nincsenek vagy csupán pénzbírság formáját öltik a legkisebb büntetési tételek, másokban pedig a minimális szankció akár tízéves börtönbüntetés is lehet. E különbségek kedvezőtlenül érintik a határokon átnyúló bűnüldözést és az igazságügyi együttműködést⁸. Az euróhamisítási szakértői csoport (ECEG) egy tanulmányához⁹ gyűjtött adatokból kiderül továbbá, hogy az elmúlt kilenc évben nagy számban fedeztek fel illegális pénznyomdákat azokban a tagállamokban, amelyek nem alkalmaznak minimumszankciót, vagy ahol a legkisebb büntetési tétel a pénzbüntetés. Ez arra utal, hogy a hamisítást elkövető bűnözők előszeretettel választják tevékenységük színhelyéül azt az országot, amelynek büntetési tételei enyhébbek. Végül pedig veszélyes fenyegetést jelent a harmadik országokban előállított hamis bankjegyek Európai Unió-beli terjesztése tekintetében az a tény, hogy jelenleg a hamis pénz terjesztésének bűncselekménye vonatkozásában nincsenek érvényben minimális és maximális büntetési tételek. Jól illusztrálja ezt a harmadik országokban (pl. Kolumbia, Peru) leleplezett nyomdák jelentős száma, és az ott lefoglalt, az Európai Unióba történő kivitelre és terjesztésre szánt hamis euró és más valuták nagy mennyisége. Mindebből az a következtetés adódik, hogy a tagállami szankciórendszerek különbségeinek jelenlegi mértéke negatívan hat az euró és más valuták hamisítással szembeni, büntetőjog általi védelmére.

Az elégtelen visszatartó hatás és az euró védelme tekintetében az Unión belül tapasztalható egyenetlenség egyik oka a szankciók jelenlegi szintje. Az elkövetőkre kiszabandó büntetések meghatározása során az ügyészek és a bírák egyik eszköze a büntetőjogi szankciók maximális szintje, ám minimális tétel megállapítása nélkül ez hiányos marad. Mivel a gyakorlatban ritkán alkalmazzák a kiszabható leg súlyosabb büntetés minimumát, a minimális büntetési tétel meghatározása valószínűsíthetően nagyobb visszatartó erővel és jelentős gyakorlati értékkel bír az euró védelme tekintetében. Az euróhamisítás elkövetésétől a lehetséges büntetés tudata tarthatja vissza a potenciális bűnözőket; nyilvánvaló a különbség annak a tudata között, hogy valakit bizonyos idejű szabadságvesztésre ítélnék, vagy ehelyett például pusztán némi pénzbírság megfizetésére köteleznék. Következésképpen a legkisebb büntetési tétel meghatározása hozzájárul az euró védelmét biztosító, az EU egész területén érvényesülő, konzisztens rendszer kialakításához.

Az euró az Európai Unió által létrehozott gazdasági és monetáris unió egységes valutája. A valódi európai „közjavak” egyike, amelyet az EU egész területén egységes védelemben kell részesíteni, mindenekelőtt a hamisítványok előállítását és terjesztését érintő súlyos esetekben kiszabandó büntetés minimumszintjének megállapításával.

Az Európai Uniónak és a tagállamoknak átfogó védelmet kell biztosítaniuk az euró számára, és az euróval szemben elkövetett bűncselekményekkel szemben közös alapon kell felvenniük a harcot. A pénzhamisítás visszaszorítására irányuló nemzetközi egyezménynek (Genfi

⁷ Lásd a hatásvizsgálat 6. mellékletében a német Bundesbank táblázatát a tagállamokban 2011 áprilisában hatályban lévő szankciókról.

⁸ Lásd a hatásvizsgálat 3.2.1.3. szakaszát, valamint 3. mellékletét.

⁹ A tanulmány a következő 15 tagállamra összpontosított: Bulgária, Dánia, Görögország, Finnország, Franciaország, Hollandia, Lengyelország, Lettország, Magyarország, Németország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország.

Egyezmény)¹⁰ és az annak 5. cikkében előírányzott, a más valuták megkülönböztetésének tilalmáról szóló elvnek megfelelően e fokozottabb védelem minden egyéb valutára is vonatkozik majd.

1.2. Jogi háttér

1.2.1. Büntetőjog

A Genfi Egyezmény meghatározza azokat a szabályokat, amelyek biztosítják a pénzhamisítás bűncselekményének súlyos büntetőjogi és egyéb szankciókkal való büntethetőségét. Az egyezmény emellett a joghatóságra és az együttműködésre vonatkozóan is tartalmaz szabályokat. Az 1929. április 20-án kelt genfi egyezmény megerősítését követően bizonyos mértékig közeledtek egymáshoz az egyezményben részes felek nemzeti jogszabályai.

Az euró bevezetésével kapcsolatos pénzhamisítás elleni, büntetőjogi és egyéb szankciókkal megvalósuló védelem megerősítéséről szóló 2000/383/IB tanácsi kerethatározat¹¹ célja, hogy az Európai Unió területén kiegészítse az 1929. évi Genfi Egyezmény rendelkezéseit. A kerethatározat meghatározza, hogy a pénzhamisítás mellett mely egyéb magatartások büntetendők – ilyen például a forgalomba hozatal. E bűncselekmények vonatkozásában a kerethatározat megköveteli hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankciók életbe léptetését. Emellett rendelkezéseket tartalmaz a joghatóság és a jogi személyek felelőssége tekintetében. A kerethatározatot módosította a 2001. december 6-i 2001/888/IB tanácsi kerethatározat¹², amely a „visszaesés” megállapítása céljából az ítéletek kölcsönös elismeréséről szóló új rendelkezést illesztett a szövegbe.

A 2000/383/IB tanácsi kerethatározatot a tagállamoknak 2001. május 29-ig kellett átültetniük, míg a 2001/88/IB tanácsi kerethatározat átültetésének határideje 2002. december 31. volt. A Bizottság három jelentésben értékelte a kerethatározatok végrehajtását¹³. Az e területre vonatkozó uniós vívmányok ellenére a jelentések alapján bizonyos hiányosságok láthatóvá váltak. Jóllehet a tagállamok kisebb kivételekkel formálisan pontosan hajtották végre a kerethatározatot, nemzeti jogrendjükbe azonban egymástól eltérő szabályokat és következtetéseket gyakran egymástól eltérő védelmi szintet és gyakorlatokat építettek be.

1.2.2. További uniós rendelkezések ezen a területen

A kerethatározat igazgatási és képzési intézkedéseket is tartalmazó, átfogó jogi keretnek alkotja részét:

- A Tanács 1998. május 3-i 974/98/EK rendelete¹⁴ az euró bevezetéséről. A rendelet kötelezi az euróövezeti tagállamokat, hogy fogadjanak el megfelelő szankciókat az euróbankjegyek és -érmék hamisításának megakadályozása érdekében.

¹⁰ A Nemzetek Szövetsége szerződéseinek gyűjteménye (1931), 2623. szám, 372. o. Az egyezményt eddig 26 uniós tagállam ratifikálta. Málta (még) nem erősítette meg az egyezményt.

¹¹ HL L 140., 2000.6.14., 1. o.

¹² HL L 329., 2001.12.14., 3. o.

¹³ Az első jelentést (COM(2001) 771 végleges) 2001 decemberében, a másodikat (COM(2003) 532 végleges) 2003 szeptemberében, a harmadikat pedig (COM(2007) 524 végleges) 2007 szeptemberében fogadták el.

¹⁴ HL L 139., 1998.5.11., 1. o.

- A Tanács 2001. június 28-i 1338/2001/EK rendelete¹⁵ az euró pénzhamisítás elleni védelméhez szükséges intézkedések megállapításáról, amelyet a Tanács 2008. december 18-i 44/2009/EK rendelete¹⁶ tett naprakésszé. A rendelet azokat az intézkedéseket állapítja meg, amelyek az euróbankjegyek és euróérmék pénzhamisítás elleni védelmet biztosító forgalomba hozatalához szükségesek. A rendelet emellett rendelkezéseket tartalmaz a hamis bankjegyekre és érmékre vonatkozó műszaki és statisztikai adatok gyűjtése és az azokhoz való hozzáférés, a hamisgyanús bankjegyek és érmék nemzeti bankjegy- illetve érmeszakértői központok általi megvizsgálása, a hitelintézetek kötelezettségei és az információk nemzeti szintű központosítása tárgyában. A Tanács 2001. június 28-i 1339/2001/EK rendelete¹⁷ kiterjesztette az 1338/2001/EK rendelet hatáskörét az eurót közös valutaként el nem fogadó tagállamokra.
- Az Európai Központi Bank 2010. szeptember 16-i EKB/2010/14 határozata¹⁸ az euróbankjegyek valóság- és forgalomképesség szerinti vizsgálatáról, illetve visszaforgatásáról.
- Az Európai Parlament és a Tanács 2010. december 15-i 1210/2010/EU rendelete az euróérmék hitelesítéséről és a pénzforgalom céljára alkalmatlan euróérmék kezeléséről¹⁹.
- A Tanács 2008. december 18-i 46/2009/EK tanácsi rendelettel²⁰ módosított 2004. december 6-i 2182/2004/EK rendelete²¹ az euróérmékhez hasonló emlékérmékről és érmékről.
- A Tanács 2005. július 12-i 2005/511/IB határozata az euró pénzhamisítás elleni, az Europolnak az euróhamisítás elleni küzdelem központi hivatalává történő kijelölése általi védelméről²².
- A Tanács 2002. február 28-i 2002/187/IB határozata a bűnözés súlyos formái elleni fokozott küzdelem céljából az Eurojust létrehozásáról²³, az euróhamisítás területén illetékes tagállami igazságügyi hatóságok közötti koordináció és együttműködés előmozdítása és javítása révén.
- Az euróhamisítás elleni hatékonyabb küzdelmet szolgáló szorosabb szakmai kapcsolatok kialakítása érdekében a bűnüldözési szakemberek cseréjének, támogatásának és képzésének előmozdítására irányuló célzott intézkedéseket a

¹⁵ HL L 181., 2001.7.4., 6. o.

¹⁶ HL L 17., 2009.1.22., 1. o.

¹⁷ HL L 181., 2001.7.4., 11. o.

¹⁸ HL L 267., 2010.10.9., 1. o.

¹⁹ HL L 339., 2010.12.22., 1. o.

²⁰ HL L 17., 2009.1.22., 5. o.

²¹ HL L 373., 2004.12.21., 1. o.

²² HL L 185., 2005.7.17., 35. o.

²³ HL L 63., 2002.3.6., 1. o.

Pericles-program finanszírozza, amelyet a Tanács 2001. december 17-i 2001/923/EK határozata²⁴ hozott létre.

2. AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK EREDMÉNYEI ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK

2.1. Konzultáció az érdekeltekkel

A Bizottság számos alkalommal konzultált az érdekeltekkel.

A konzultációk az euróhamisítási szakértői csoport (ECEG) 2011. november 10-i 58. ülésén²⁵ kezdődtek, és a csoport ezt követő ülésein folytatódtak. A Bizottság a 2011. november 23–25. között megrendezett hágai konferencián további konzultációkat folytatott szakértőkkel és specialistákkal²⁶. 2011. december 20-án a Bizottság a kerethatározat alkalmazásával kapcsolatos kérdőívet küldött körbe a tagállamoknak. A kérdőíves felmérés eredményeiről és a továbblépés lehetséges módjairól a Bizottság az ECEG 2012. március 14-i 59. és június 13-i 60. ülésén konzultált az érdekeltekkel. E folyamatban az Európai Központi Bank (EKB) és az Europol is részt vett, és ahhoz – részben a Bizottsághoz közvetlenül eljuttatott beadványokon keresztül – hozzá is járult.

A konzultációkból az a következtetés vonható le, hogy az érdekeltek szükségesnek tartják, hogy büntetőjogi intézkedések támogassák az e területen dolgozó szakemberek az euró és más valuták védelmében kifejtett erőfeszítéseit. A büntetőeljárás jog továbbfejlesztése kapcsán két konkrét javaslat érkezett: az egyik az alkalmazott nyomozati módszerek – például ellenőrzött szállítás, fedett nyomozók – harmonizálására, a másik pedig olyan rendelkezések bevezetésére irányul, amelyek arra köteleznék az igazságszolgáltatási hatóságokat, hogy a birtokukba került hamis bankjegyekből és érmékből mintát küldjenek műszaki elemzés céljából, a forgalomban lévő további hamis példányok felismerése érdekében.

Az EKB határozottan támogatta a büntetőjogi keret megerősítését, melyet véleménye szerint különösen a büntetési tételek – egyebek mellett a minimális büntetési tételekre vonatkozó normák megállapítását is magában foglaló – megerősítése és harmonizálása szolgálja.

2.2. Hatásvizsgálat

A Bizottság hatásvizsgálat tárgyává tette a felmerült szakpolitikai alternatívákat, figyelembe véve az érdekelt felekkel folytatott konzultációkat. A lehetséges opciók megfontolását követően a hatásvizsgálat arra a következtetésre jutott, hogy a következő megoldás részesítendő előnyben:

²⁴ HL L 339., 2001.12.21., 50. o. A program aktualizált változatáról lásd a Bizottság javaslatát: Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az euró pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési program (a „Pericles 2020 program”) létrehozásáról (COM(2011) 913 végleges).

²⁵ Az ECEG létrehozásáról az 1338/2002/EK rendelet rendelkezik. A csoport tagjai a tagállamok, az EKB, az Europol és az OLAF/ETSC szakértői.

²⁶ A résztvevők bűnüldöző és igazságügyi hatóságokat, központi bankokat és pénzvédelmet képviseltek.

- a 2000/383/IB tanácsi kerethatározat legtöbb rendelkezésének megőrzése egy kisebb módosításokat tartalmazó új javaslatban, a Lisszaboni Szerződés figyelembevételével;
- a szankciókra vonatkozó rendelkezések módosítása a hamis pénz előállítása és terjesztése esetében kiszabandó legalább hat hónapos szabadságvesztés-büntetés bevezetésével és a hamis pénz terjesztése esetében kiszabandó szabadságvesztés-büntetés nyolc évben meghatározott minimális felső határának megállapításával;
- új rendelkezés bevezetése, amely arra kötelezi a tagállamokat, hogy tegyék lehetővé bizonyos nyomozati eszközök alkalmazását;
- új rendelkezés bevezetése, amely annak biztosítására kötelezi a tagállamokat, hogy a nemzeti bankjegyszakértői központ és nemzeti érmeszakértői központ további hamisítványok felismerése érdekében folyamatban lévő igazságszolgáltatási eljárások alatt is elemezhesse a hamis euróbankjegyeket és -érméket.

3. A JAVASLAT JOGI ELEMEI

3.1. Jogalap

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 83. cikke (1) bekezdésében rendelkezik arról, hogy az EU „szabályozási minimumokat állapíthat meg a bűncselekményi tényállások és a büntetési tételek meghatározására vonatkozóan az olyan különösen súlyos bűncselekmények esetében, amelyek jellegüknél vagy hatásuknál fogva a több államra kiterjedő vonatkozásúak, illetve amelyek esetében különösen szükséges, hogy az ellenük folytatott küzdelem közös alapokon nyugodjék”.

Az EUMSZ 83. cikkének (1) bekezdése e különösen súlyos bűncselekmények egyik példaként kifejezetten meg is említi a fizetőeszközök hamisítását.

3.2. A szubszidiaritás, az arányosság és az alapvető jogok tiszteletben tartása

Az uniós fellépés a következő tényezők alapján tekinthető szükségesnek:

Az euró hamisítása komoly problémát jelent mind az Unió, mind az Unió polgárai, vállalkozásai és pénzügyi intézményei számára. Az a tény, hogy az euró az euróövezet közös valutája, egyúttal azt is jelenti, hogy az euróhamisítás szükségképpen olyan bűncselekménynek tekintendő, amely elkövetésének helyétől függetlenül az euróövezetben mindenütt egyforma kárt okoz. Ez az összeurópai dimenzió megköveteli, hogy a pénzhamisítás ellen Unió-szerte hasonló módon küzdjünk, és az elkövetőket az EU egész területén egyenértékű szankciók sújtsák.

Az euró e kiemelt jelentősége – nevezetesen az a tény, hogy az EU által létrehozott gazdasági és monetáris unió egységes valutájaként a valódi európai „közjavak” egyike – szükségessé teszi, hogy védelmét uniós szinten biztosítsuk. Ilyen értelemben e terület még azoknál a területeknél is „uniócentrikusabb”, amelyeken már megtörtént a tagállami jogszabályok harmonizációja.

Csak az EU van abban a helyzetben, hogy kötelező erejű, valamennyi tagállamban hatályos szabályokat alkosson, és ezáltal a jelenlegi helyzet gyenge pontjainak megszüntetéséhez hozzájáruló jogi keretet hozzon létre.

A Genfi Egyezmény 5. cikke szerint büntetés szempontjából nem szabad különbséget tenni közöttük, hogy a bűncselekmény hazai vagy külföldi pénzt érint-e. Következésképpen az euró fokozottabb védelmét minden egyéb valutára is ki kell terjeszteni.

A javasolt szankciók arányosak a bűncselekmények súlyosságával és az eurót és más valutákat érintő pénzhamisítás polgárookra és vállalkozásokra gyakorolt jelentős hatásával. Összhangban vannak továbbá a tagállamok többségében a jogszabályok által jelenleg előírt büntetésekkel. Mivel számos tagállam él a legkisebb büntetési tételek meghatározásának eszközével, megfelelő és ezzel összhangban lévő uniós szinten is minimumszankciókat alkalmazni. Alacsony hamisítási összegekre vonatkozó külön rendelkezés szolgálja annak biztosítását, hogy a büntetések súlyossága arányos legyen az elkövetett bűncselekménnyel. A rendelkezés két küszöbértéket állapít meg: az egyik alatt kevésbé súlyos szabadságvesztés is kiszabható, a másik alatt pénzbüntetés is kiszabható, kivéve akkor, ha különösen súlyosak az ügy körülményei. Ez lehet a helyzet például akkor, amikor olyan körülmények között fedezik fel a hamis pénzt, amelyek egyértelműen arra utalnak, hogy a hamisítványból nagyobb összegeket állítottak elő vagy készültek előállítani. A választott küszöbértékeknek elég magasnak kell lenniük ahhoz, hogy a kevésbé súlyos eseteket is figyelembe vegyék, ugyanakkor eléggé alacsonynak kell lenniük ahhoz, hogy érvényesüljön a szankció visszatartó hatása, és hogy tükrözzék a bankjegyek és érmék valódiságának és a polgárok e valódiságba vetett bizalmának fontosságát.

Az irányelv előírja, hogy a tagállamok nemzeti jogszabályaikban az 5. cikkben megállapított büntetési tételeket alkalmazzák, és ne alkalmazzanak az előírt minimális szinteknél alacsonyabb büntetési tételeket. Alkalmazandók maradnak mindamellett a büntetéseknek az egyedi ügyek konkrét körülményeinek megfelelő alkalmazására és végrehajtására vonatkozó, a nemzeti büntetőjogba foglalt általános szabályok és elvek is. Ezek közé tartoznak az ítéletek fiatakorúakra történő alkalmazására, a kísérlet esetére, a pusztán támogató részvétel esetére és azon esetekre vonatkozó általános szabályok, amikor az elkövető súlyos bűncselekmény feltárásához vagy megelőzéséhez járul hozzá. Az ítéletek végrehajtása tekintetében továbbra is alkalmazandók például a szabadságvesztés felfüggesztésével, a szabadságvesztés alternatíváival (elektronikus megfigyelés) vagy a korai szabadlábra helyezéssel kapcsolatos általános elvek. Az egyes konkrét esetekben a bíróságok mérlegelési jogkörüket alkalmazva minden súlyosbító és enyhítő körülményt figyelembe fognak venni az alkalmazandó jogi kereteken belül.

A javasolt büntetőjogi intézkedések kialakítása során a Bizottság körültekintően értékelte azok alapvető jogokra gyakorolt esetleges hatásait.

A javaslat az Európai Unió Alapjogi Chartájába (a továbbiakban: a Charta) foglalt alábbi jogokat és elveket érinti: a szabadsághoz való jog és a családi élet tiszteletben tartásához való jog (az elítélt elkövetők esetleges szabadságvesztéséhez kapcsolódóan), a foglalkozás megválasztásának szabadsága és a vállalkozás szabadsága (az elítélt elkövetők esetleges foglalkozástól való eltiltásához kapcsolódóan), a tulajdonhoz való jog (a bűncselekményeket elkövető vállalkozások esetleges bezárásához kapcsolódóan), a bűncselekmények és büntetések törvényessége és arányossága (mivel bűncselekmények és büntetések meghatározásáról van szó), a kétszeres eljárás alá vonás tilalma (a közigazgatási szankciórendszerekkel való esetleges kölcsönhatáshoz kapcsolódóan). Ezek a kapcsolódások indokoltak, mivel az Unió által elismert általános érdekű célkitűzések elérésére (lásd a Charta 52. cikkének (1) bekezdését), és kiváltképpen arra szolgálnak, hogy hathatós és visszatartó hatású intézkedésekkel biztosítsák az euró és más valuták védelmét. A javaslat kialakításakor gondoskodtunk arról, hogy az intézkedések ne haladják meg a cél eléréshez szükséges

mértéket, azaz arányosak legyenek. A jogi eszköz maga is kifejezetten tartalmazza a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesítését szolgáló biztosítékokat, köztük a védelemhez való jogot, és ezáltal biztosítja, hogy a nemzeti bíróságok a jogi védelem egyenértékű szintjét biztosítsák. A javasolt szankciók az elkövetett bűncselekményekkel arányosak.

3.3. A jogi aktus típusának megválasztása

A büntetőjogi rendelkezéseknek az EUMSZ 83. cikkének (1) bekezdése alapján történő megállapítására szolgáló megfelelő eszköz az irányelv.

3.4. Egyedi rendelkezések

1. cikk: Tárgy – ez a rendelkezés a javaslat tárgyát és célját határozza meg.

2. cikk: Fogalommeghatározások – ez a rendelkezés a jogi eszközben alkalmazott fogalmak meghatározását tartalmazza.

3. cikk: Bűncselekményi tényállások – ez a rendelkezés a tagállamok által bűncselekménnyé minősítendő főbb bűncselekményi tényállásokat határozza meg, és egyértelműsíti, hogy az elkövetés egyes körülményei is a rendelkezés hatálya alá tartoznak.

4. cikk: Felbujtás, bűnsegély, kísérlet – e rendelkezés a fent említett minden bűncselekményre vonatkozik, amelyek esetében a tagállamok kötelesek az előkészület és a közreműködés minden formáját is büntetendővé nyilvánítani. A kísérletet a bűncselekményi tényállások többsége tekintetében büntetőjogi felelősség alá vonja az irányelv.

5. cikk: Szankciók – ez a rendelkezés a 3. és 4. cikkben említett minden bűncselekményre alkalmazandó. Előírja, hogy a tagállamok a Bíróság ítélkezési gyakorlatával összhangban álló hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat alkalmazzanak. A hamis pénz előállítása és terjesztése súlyosabb eseteinek tekintetében a javaslat természetes személyek esetében legalább hat hónap és nyolc év között állapítja meg a szabadságvesztés-büntetés időtartamát. A maximális büntetési tétel legalacsonyabb szintjéről – amely nyolc év – a hamis pénz előállítása esetében már rendelkezik a 2000/383/IB kerethatározat.

6. cikk és 7. cikk: Jogi személyek felelőssége és a rájuk vonatkozó szankciótípusok – ezek a rendelkezések a 3. és 4. cikkben említett minden bűncselekményre alkalmazandók. Előírják a tagállamok számára a jogi személyek felelősségének biztosítását, kizárják, hogy ez a természetes személyek felelőssége megállapításának alternatívája lehessen, továbbá előírják, hogy a jogi személyekre hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciók vonatkozzanak, illetve körvonalazzák a lehetséges büntetéseket.

8. cikk: Joghatóság – e rendelkezés a területiség elvén és a személyi elven (honosság) alapul. A 3. és 4. cikkben említett minden bűncselekményre alkalmazandó. Előírja, hogy az igazságszolgáltatási hatóságok rendelkezzenek olyan hatáskörökkel, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy nyomozást kezdjenek, büntetőeljárásokat folytassanak és ítéletet hozzanak a pénzhamisítással összefüggő ügyekben. Kötelezi az euróövezeti tagállamokat arra, hogy bizonyos körülmények megvalósulása esetén egyetemes joghatóságot gyakoroljanak az euró hamisításával összefüggő ügyekben. A párhuzamosan folyó eljárások esetében a joghatóság

gyakorlásával kapcsolatos, büntetőeljárások során felmerülő összeütközések megelőzéséről és rendezéséről szóló 2009. november 30-i 2009/948/IB tanácsi kerethatározat²⁷ elősegíti az illetékes hatóságok közötti szorosabb együttműködést. A 2002. február 28-i 2002/187/IB tanácsi határozatnak megfelelően az Eurojust nemzeti tagját minden olyan esetben értesíteni kell, amikor joghatósági konfliktus merült vagy merülhet fel. Emellett a jelen irányelv 8. cikke előírja, hogy a tagállamok egy tagállamba koncentrálják a büntetőeljárást, kivéve akkor, ha ez nem megfelelő.

9. cikk: Nyomozati eszközök – a rendelkezés azt kívánja biztosítani, hogy a szervezett bűnözéssel vagy más súlyos bűncselekményekkel kapcsolatos ügyek nyomozása során a tagállami jog által biztosított eszközök a pénzhamisítási ügyekben is alkalmazhatók legyenek.

10. cikk: Hamis euróbankjegyek és -érmék elemzés és felismerés céljából történő átadására vonatkozó kötelezettség – ez a rendelkezés arra kötelezi a tagállamokat, hogy biztosítsák azt, hogy a nemzeti bankjegyszakértői központok és a nemzeti érmeszakértői központok további hamisítványok felismerése érdekében folyamatban lévő igazságszolgáltatási eljárás alatt is elemezhesék a hamis euróbankjegyeket és -érméket.

11. cikk: A Genfi Egyezményhez való viszony – ez a rendelkezés felkéri a tagállamokat, hogy váljanak az 1929. április 20-án kelt Genfi Egyezmény részes feleivé.

12. cikk: A 2000/383/IB tanácsi kerethatározat felváltása – ez a rendelkezés az irányelv elfogadásában részt vevő tagállamok tekintetében a pénzhamisítás területét szabályozó jelenlegi rendelkezések helyébe lép.

13. cikk: Átültetés – ez a rendelkezés előírja a tagállamok számára, hogy az irányelvet annak hatálybalépésétől számított 18 hónapon belül ültessék át jogrendjükbe. A tagállamoknak közölniük kell a Bizottsággal ezen rendelkezések szövegét, továbbá az irányelv által szabályozott területen a jövőben elfogadandó rendelkezéseik szövegét. Magyarázó dokumentumokat nem kell eljuttatniuk a Bizottsághoz, mivel az irányelv korlátozott számú jogi kötelezettséget tartalmaz, és pontosan körülhatárolt területre vonatkozik nemzeti szinten.

14., 15. és 16. cikk – e cikkek további rendelkezéseket tartalmaznak a Bizottság jelentéstételi és felülvizsgálati kötelezettségéről, a hatálybalépésről és a címzettekről.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

E javaslatnak nincsenek az Európai Unió költségvetését érintő költségvetési vonzatai.

²⁷

HL L 328., 2009.12.15., 42. o.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

**az euró és más valuták hamisítás elleni, büntetőjog általi védelméről, valamint a
2000/383/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról**

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 83. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően,

a jogalkotási aktus tervezetének a nemzeti parlamentek számára való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére²⁸,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Az euróövezethez tartozó tagállamok egységes valutájaként az euró az uniós gazdaság és az uniós polgárok életének fontos elemévé vált. Az Unió egészének érdeke, hogy felvegye a küzdelmet az euró hitelességét a pénzhamisításon keresztül veszélyeztető bármely cselekménnyel szemben.
- (2) A hamis pénz jelentős negatív hatással van a társadalom életére. Kárt okoz a polgárok és a vállalkozások számára, akik a hamis pénz ellenértékéhez nem jutnak hozzá, még akkor sem, ha jóhiszeműen kerültek annak birtokába. Alapvető jelentősége van annak, hogy a polgárok, vállalkozások és pénzügyi intézmények bízzanak az általuk használt bankjegyek és érmék hitelességében.
- (3) Lényeges, hogy az euró és más törvényes fizetőeszközök védelmét valamennyi tagállamban hatásos és hatékony büntetőjogi intézkedések biztosítsák.
- (4) Az euró bevezetéséről szóló, 1998. május 3-i 974/98/EK tanácsi rendelet²⁹ kötelezi az eurót törvényes fizetőeszközükként használó tagállamokat arra, hogy megfelelő

²⁸ HL C [...], [...], [...] o.

²⁹ HL L 139., 1998.5.11., 1. o.

szankciókkal lépjenek fel az euróbankjegyek és -érmék meghamisítása és utánzása ellen.

- (5) A 2001. június 28-i 1338/2001/EK³⁰ és 1339/2001/EK³¹ tanácsi rendeletek megállapítják az euró pénzhamisítás elleni védelméhez szükséges intézkedéseket és különösen a hamis euró forgalomból való kivonásának szabályait.
- (6) A pénzhamisítás visszaszorítására irányuló, Genfben 1929. április 20-án aláírt nemzetközi egyezmény és annak jegyzőkönyve (Genfi Egyezmény)³² szabályokat állapít meg a pénzhamisítás bűncselekményének hatékony megelőzése, üldözése és szankcionálása érdekében. Célja különösen annak biztosítása, hogy a pénzhamisítási bűncselekmények elkövetése esetén súlyos büntetőjogi és egyéb szankciók legyenek kiszabhatók. A Genfi Egyezmény részes felei a nemzeti valutájuktól eltérő valuták esetében a megkülönböztetésmentesség elvét kötelesek alkalmazni.
- (7) Ezen irányelv célja a rendelkezések kiegészítése és a Genfi Egyezmény tagállamok általi alkalmazásának megkönnyítése.
- (8) Az irányelv az euró bevezetésével kapcsolatos pénzhamisítás elleni büntetőjogi és egyéb szankciókkal megvalósuló védelem megerősítéséről szóló 2000/383/IB tanácsi kerethatározatra³³ épül, és azt aktualizálja. Az irányelv a büntetési tételek szintjével, a nyomozati eszközökkel és a hamisítványok igazságszolgáltatási eljárás alatt történő elemzésével, azonosításával és felismerésével kapcsolatos további rendelkezésekkel egészíti ki a kerethatározatot. Ezen irányelvnek az irányelv elfogadásában részt vevő tagállamok tekintetében a kerethatározat helyébe kell lépnie.
- (9) Ennek az irányelvnek bármely jogszerű engedély alapján forgalmazott bankjegy és érme védelmét biztosítani kell, függetlenül attól, hogy az papírból, fémből vagy egyéb anyagból készült.
- (10) Az euró és más valuták védelme szükségessé teszi a pénzhamisítással kapcsolatos bűncselekmények fogalmának közös meghatározását és a természetes és jogi személyekre vonatkozó közös szankciótípusok megállapítását. A Genfi Egyezménnyel való koherencia biztosítása érdekében az irányelvnek ugyanazokat a bűncselekményeket kell büntetendővé nyilvánítani, mint a Genfi Egyezménynek. Bűncselekménnyé kell ezért nyilvánítani a hamis bankjegyek és érmék előállítását és terjesztését. Külön büntetendővé kell tenni az ezen a bűncselekmények előkészítésére irányuló tevékenységet, például a hamisításra szolgáló eszközök és alkotórészek előállítását. A bűncselekmények ezen fogalommeghatározásának közös célja, hogy megakadályozzon minden olyan cselekményt, amely hamis bankjegyekkel és érmékkal, valamint hamisításra szolgáló eszközökkel kapcsolatos.
- (11) Ugyancsak hamisításnak kell tekinteni az engedélyezett pénzjegynyomdák vagy pénzverdek jogszerű berendezéseinek vagy anyagainak olyan jogszerűtlen felhasználását, amely nem engedélyezett bankjegyek vagy érmék csalárd felhasználást

³⁰ HL L 181., 2001.7.4., 6. o.

³¹ HL L 181., 2001.7.4., 11. o.

³² A Nemzetek Szövetsége szerződéseinek gyűjteménye (1931), 2623. szám, 372. o.

³³ HL L 140., 2000.6.14., 1. o.

szolgáló előállítását célozza. Ide tartozik az a helyzet, amikor egy nemzeti központi bank, pénzverde vagy egyéb engedélyezett létesítmény az Európai Központi Bank által jóváhagyott kvótát meghaladó mennyiségben állít elő bankjegyeket vagy érméket. Ide tartozik továbbá az a helyzet, amikor egy jogszerűen működő pénzjegynyomda vagy pénzverde alkalmazottja saját céljára visszaél a létesítmény eszközeivel. Ez a magatartás abban az esetben is pénzhamisításnak minősül, ha a jóváhagyott mennyiség nem került meghaladásra, mivel az előállított hamisítványokat – azok forgalomba hozatalát követően – nem lehet megkülönböztetni az engedélyezett bankjegyeiktől és érméktől.

- (12) Az Európai Központi Bank vagy a nemzeti központi bankok és pénzverdék által formálisan még ki nem bocsátott bankjegyeknek és érméknek ugyancsak ezen irányelv védelme alá kell tartozniuk. Így például az új nemzeti oldallal ellátott euróérméket vagy az új euróbankjegy-sorozatokot már hivatalos forgalomba hozataluk előtt védelem alá kell helyezni.
- (13) Megfelelő esetben ugyancsak büntetendő a felbujtás, a bűnségély és a fő hamisítási bűncselekmények elkövetésének kísérlete, ideértve a jogszerű berendezésekkel és anyagokkal való visszaélést, valamint a forgalmazásra szánt, de még ki nem bocsátott bankjegyek és érme hamisítását. Ez az irányelv nem követeli meg a tagállamoktól, hogy büntetendővé tegyék a hamisításhoz szolgáló eszközökkel vagy alkotórészekkel kapcsolatos bűncselekmények elkövetésének kísérletét.
- (14) A hamisítási bűncselekmények szankcióinak Unió-szerte hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük.
- (15) A pénzhamisítás hagyományosan súlyosan büntetendő bűncselekménynek számít a tagállamokban. Ennek oka a bűncselekmény súlyos jellege, polgárookra és vállalkozásokra gyakorolt súlyos hatása, illetve az az igény, hogy biztosítsuk az uniós polgároknak az euró és más valuták valódiságába vetett bizalmát. Különösen vonatkozik ez az euróra, amely az euróövezetben élő 330 millió ember közös fizetőeszköze, és amely a világ második legfontosabb nemzetközi valutája.
- (16) A tagállamok ezért kötelesek a szankciók bizonyos minimumtípusait és -szintjeit alkalmazni. A tagállamok többsége már jelenleg is alkalmaz minimumszankciókat. Ezt a megközelítést konzisztens és célszerű uniós szinten alkalmazni.
- (17) A szankciók mértékének hatékonynak és visszatartó erejűnek kell lennie, de az nem lehet aránytalan az elkövetett bűncselekménnyel. Következésképpen a súlyos esetekben, azaz amikor a hamis pénz előállítása és terjesztése fő bűncselekményeket nagy mennyiségű hamis bankjeggyel és érmevel kapcsolatban vagy különösen súlyos körülmények között követik el, a természetes személyekre kiszabandó legenyhébb büntetési tételnek legalább hat hónapos szabadságvesztésnek, a maximális büntetési tételnek pedig legalább nyolcéves szabadságvesztésnek kell lennie.
- (18) A hat hónapos minimumszankció hozzájárul ahhoz, hogy a bűnüldözési és igazságszolgáltatási hatóságok azonos prioritást tulajdonítsanak az euró és más valuták hamisítását érintő bűncselekményeknek, és ezáltal elősegíti a határon átnyúló együttműködést. Csökkenti annak kockázatát, hogy az elkövetők az alacsonyabb büntetési tételeket alkalmazó tagállamokba helyezték át tevékenységüket. Lehetővé teszi továbbá, hogy az elítélt elkövetőket európai elfogatóparancs segítségével kerítsék

kézre a szabadságvesztést kiszabó ítélet vagy a szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából.

- (19) Biztosítani kell, hogy a tagállamok rövid idejű szabadságvesztést szabhassanak ki, vagy eltekinthessenek szabadságvesztés-büntetés kiszabásától abban az esetben, ha hamisított bankjegyek és érmék névleges összértéke nem jelentős, vagy nem állnak fenn különösen súlyos körülmények. Ezt az értéket 5000 EUR – az euró legmagasabb címletének tízszerese – alatt kell megállapítani a szabadságvesztéstől eltérő büntetések lehetősége esetében, és 10 000 EUR alatt a hat hónapnál rövidebb szabadságvesztés lehetőségének esetében.
- (20) Ez az irányelv nem sérti az egyedi ügyek konkrét körülményeinek megfelelő büntetések alkalmazására és végrehajtására vonatkozó, a nemzeti büntetőjogba foglalt általános szabályokat és elveket.
- (21) Mivel a bankjegyek és érmék valódisága iránti bizalmat jogi személyek magatartása is sértheti vagy veszélyeztetheti, a jogi személyek javára elkövetett bűncselekményekért a jogi személyeknek felelősséget kell viselniük.
- (22) A pénzhamisítási bűncselekmények felderítésének és az ügyekben folytatott büntetőeljárásoknak a sikere érdekében az ilyen bűncselekmények felderítéséért és a velük kapcsolatos büntetőeljárások lefolytatásáért felelős személyek számára lehetővé kell tenni a szervezett bűnözés és más súlyos bűncselekmények elleni küzdelem során használt nyomozati eszközök alkalmazását. Az említett eszközök magukban foglalják például a beszélgetések lehallgatását, a leplezett megfigyelést, beleértve az elektronikus megfigyelést is, a bankszámlák ellenőrzését vagy egyéb pénzügyi nyomozást, figyelembe véve többek között az arányosság elvét, valamint a nyomozás tárgyát képező bűncselekmények jellegét és súlyosságát.
- (23) A tagállamoknak joghatóságukat a Genfi Egyezménynek és az egyéb uniós büntetőjogi aktusok joghatóságra vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően kell megállapítaniuk, azaz a területükön elkövetett, illetve az állampolgáraik által elkövetett bűncselekmények vonatkozásában. Az eurónak az Európai Unió gazdasági és társadalmi életében játszott kiemelkedő szerepe, valamint az eurót mint világméretű fontossággal bíró valutát fenyegető veszélyek sajátos kockázata miatt az euró védelmében külön intézkedésre is szükség van. Ezért az euróövezethez tartozó tagállamok mindegyikének egyetemes joghatóságot kell gyakorolnia az Európai Unió területén kívül elkövetett, az eurót érintő bűncselekmények tekintetében, amennyiben az elkövető az illető állam területén tartózkodik, vagy ott a bűncselekménnyel kapcsolatos euróhamisítványokat észlelnek. Az egyetemes joghatóság gyakorlása során a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk az arányosság elvét, különösen a harmadik országok által az adott magatartást szankcionáló ítéletek vonatkozásában.
- (24) A pénzhamisítás gyakran egyszerre több tagállamot érint, például oly módon, hogy a hamisítványok előállítása az egyik országban, a terjesztés pedig egy vagy több másik országban történik. A joghatóság gyakorlásával kapcsolatos, büntetőeljárások során felmerülő összeütközések megelőzéséről és rendezéséről szóló 2009. november 30-i 2009/948/IB tanácsi kerethatározat³⁴ által létrehozott mechanizmussal összhangban a

³⁴ HL L 328., 2009.12.15., 42. o.

tagállamoknak az ilyen, határokon átnyúló esetekben egyetlen tagállamba kell koncentrálniuk a büntetőeljárást – és benne a vádemelést –, kivéve akkor, ha ez nem megfelelő. Különösen így kell eljárniuk akkor, ha ez megkönnyíti a nyomozást, például a bizonyítékok beszerzését, vagy ha lehetővé teszi a bíróság számára, hogy egyetlen ítéletben vegye figyelembe az elkövetett bűncselekmény teljes terjedelmét. A bűnözés súlyos formái elleni fokozott küzdelem céljából az Eurojust létrehozásáról szóló 2002. február 28-i 2002/187/IB tanácsi határozatnak³⁵ megfelelően az Eurojust nemzeti tagját minden olyan esetben értesíteni kell, amikor joghatósági konfliktus merült vagy merülhet fel.

- (25) Az euró tekintetében a hamis bankjegyek és érmék azonosítását központosítva végzik a nemzeti bankjegyszakértői központok és a nemzeti érmeszakértői központok, amelyeket az 1338/2001/EK rendelet szerint kell kijelölni és létrehozni. A hamis euróbankjegyek és érmék elemzését, azonosítását és felismerését a tisztességes és hatékony eljárás elvének megfelelő tiszteletben tartása mellett folyamatban lévő igazságszolgáltatási eljárás alatt is lehetővé kell tenni a hamisítványok ilyen típusai további forgalmazásának megelőzése és megszüntetése céljából. Általános esetben az igazságszolgáltatási hatóságoknak engedélyezniük kell a hamisítványok nemzeti bankjegyszakértői központok és nemzeti érmeszakértői központok számára történő fizikai átadását. Bizonyos körülmények között, például akkor, amikor csak néhány hamis bankjegy vagy érme alkotja a büntetőeljárásban rendelkezésre álló bizonyítékot, vagy amikor a fizikai átadás bizonyíték, például ujjlenyomat pusztulásának kockázatával jár, az igazságszolgáltatási hatóság számára biztosítani kell, hogy fizikai átadás helyett a bankjegyekhez és érmékhez való hozzáférést tegye lehetővé.
- (26) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, továbbá tiszteletben tartja különösen az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert elveket, nevezetesen a szabadsághoz és a biztonsághoz való jogot, a magán- és családi élethez való jogot, a foglalkozás megválasztásának szabadságát és a munkavállaláshoz való jogot, a vállalkozás szabadságát, a tulajdonhoz való jogot, a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, az ártatlanság védelmét és a védelemhez való jogot, a bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának elvét, továbbá a kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalmát. Ez az irányelv az említett jogok és elvek teljes körű tiszteletben tartására törekszik, és azt ennek megfelelően kell végrehajtani.
- (27) Mivel ezen irányelv célját a tagállamok önállóan nem tudják kellőképpen megvalósítani, és ezért az intézkedés terjedelme és hatásai miatt az uniós szinten jobban megvalósítható, az Unió az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében megállapított szubszidiaritás elvének megfelelően meghozhatja az ezen irányelvben megállapított intézkedéseket. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl a cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (28) [Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló (21.) jegyzőkönyv 3. cikkével összhangban az Egyesült Királyság és Írország

³⁵

HL L 63., 2002.3.6., 1. o.

bejelentette, hogy részt kíván venni ennek az irányelvnek az elfogadásában és alkalmazásában.

ÉS/VAGY

- (29) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló (21.) jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban, és e jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, ezek a tagállamok nem vesznek részt ezen irányelv elfogadásában, az rájuk nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.]
- (30) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló (22.) jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban Dánia nem vesz részt ennek az irányelvnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó,

ELFOGADTÁK EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Tárgy

Ez az irányelv szabályozási minimumokat állapít meg a bűncselekmények és szankciók meghatározása tekintetében az euró és más pénzek hamisításának területén. Emellett közös rendelkezéseket vezet be az e bűncselekmények elleni küzdelem fokozása és felderítésük megkönnyítése érdekében.

2. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

- (a) „pénz”: olyan bankjegy és érme, amely törvényes fizetőeszköz, beleértve az euróbankjegyeket és euróérméket, amelyek a 974/98/EK rendeletnek megfelelően törvényes fizetőeszközök;
- (b) „jogi személy”: minden, az alkalmazandó jog értelmében jogi személyiséggel rendelkező jogalany, kivéve az államokat és a közhatalmi jogosítványokat gyakorló közzogi testületeket, valamint a közzogi nemzetközi szervezeteket.
- (c) „Genfi Egyezmény”: a pénzhamisítás visszaszorításáról szóló, Genfben 1929. április 20-án aláírt nemzetközi egyezményt és annak kiegészítő jegyzőkönyve.

3. cikk

Bűncselekményi tényállások

- (1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy szándékos elkövetés esetén az alábbi magatartások bűncselekményként legyenek büntetendők:
- (a) pénz hamisítása vagy meghamisítása, a felhasznált eszközöktől függetlenül;
 - (b) hamis vagy meghamisított pénz csalárd forgalomba hozatala;
 - (c) hamis vagy meghamisított pénz behozatala, kivitele, szállítása, elfogadása vagy megszerzése forgalomba hozatal céljából, annak tudatában, hogy az hamis;
 - (d) az alábbiak csalárd előállítás, elfogadása, megszerzése vagy birtoklása:
 - i. pénz hamisítására vagy meghamisítására különösen alkalmas szerszámok, tárgyak, számítógépes programok vagy egyéb eszközök; vagy
 - ii. hologramok vagy a pénz más, a hamisítás elleni védelmet szolgáló alkotórészei.
- (2) Az (1) bekezdésben említett magatartás magában foglalja az azon bankjegyek és érmék vonatkozásában elkövetett magatartást, amelyeket engedélyezett berendezések vagy anyagok felhasználásával, de a hatáskörrel rendelkező hatóságok pénzkibocsátásra vonatkozó jogainak, illetve a kibocsátás feltételeinek megsértésével állítottak vagy állítanak elő.
- (3) Az (1) bekezdésben említett magatartás magában foglalja az azon bankjegyek és érmék vonatkozásában elkövetett magatartást, amelyeket még nem bocsátottak ki, de amelyeket forgalomba hozatalra szántak, és amelyek pénzneme törvényes fizetőeszköz.

4. cikk

Felbujtás, bűnsegély és kísérlés

- (1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy bűncselekményként büntetendő legyen a 3. cikkben említett bűncselekmények elkövetésére való felbujtás, és az azokhoz nyújtott bűnsegély.
- (2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy bűncselekményként büntetendő legyen a 3. cikk (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában említett bűncselekmény elkövetésének kísérlése.

5. cikk

Szankciók

- (1) Minden tagállam meghozza a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 3. és a 4. cikkben említett magatartásokat hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal sújtsa, beleértve a pénzbírságot és a szabadságvesztést.

- (2) A 3. cikk (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában említett azon bűncselekmények esetében, amelyek 5000 EUR-nál alacsonyabb névleges összértékű bankjegyekre és pénzérmekekre vonatkoznak, és amelyek kapcsán nem merülnek fel különösen súlyos körülmények, a tagállamok a szabadságvesztéstől eltérő büntetést is kiszabhatnak.
- (3) A 3.cikk (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában említett azon bűncselekmények, amelyek legalább 5000 EUR névleges összértékű bankjegyekre és érmékre vonatkoznak, szabadságvesztéssel büntetendők, amelynek felső határa legalább nyolc év.
- (4) A 3.cikk (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában említett azon bűncselekmények, amelyek legalább 10 000 EUR névleges összértékű bankjegyekre és érmékre vonatkoznak, vagy amelyek esetében különösen súlyos körülmények állnak fenn, szabadságvesztéssel büntetendők, amelynek
- (a) alsó határa legalább hat hónap;
- (b) felső határa legalább nyolc év.

6. cikk

A jogi személyek felelőssége

- (1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a jogi személyek felelősségre vonhatók legyenek a 3., illetve a 4. cikkben említett bármely bűncselekményért, amelyet akár saját nevében eljárva, akár a jogi személy valamely szervének tagjaként eljárva olyan személy követett el a jogi személy javára, aki a jogi személyen belül a következők egyikén alapuló vezető tisztséget tölt be:
- (a) a jogi személy képviselőjének joga; vagy
- (b) a jogi személy nevében történő döntéshozatal joga; vagy
- (c) a jogi személyen belüli ellenőrzés joga.
- (2) A tagállamok biztosítják továbbá, hogy a jogi személyek felelősségre vonhatók legyenek, ha az (1) bekezdésben említett valamely személy általi felügyelet vagy ellenőrzés hiánya tette lehetővé, hogy egy neki alárendelt személy az érintett jogi személy javára elkövesse a 3., illetve a 4. cikkben említett valamely bűncselekményt.
- (3) A jogi személynek az (1) és (2) bekezdésben meghatározott felelőssége nem zárja ki a büntetőeljárást azon természetes személyek ellen, akik a 3., illetve a 4. cikkben említett bűncselekmények valamelyikét tettesként, felbujtóként vagy bűnszervezőként követik el.

7. cikk

A jogi személyekkel szemben alkalmazható szankciótípusok

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 6. cikk alapján felelősséggel tartozó jogi személy olyan hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal legyen sújtható, amelyek magukban foglalják a büntetőjogi és nem büntetőjogi pénzbüntetéseket, továbbá esetlegesen az alábbi egyéb szankciókat:

- (a) kizárás az állami kedvezményekből és támogatásokból;
- (b) gazdasági tevékenységek gyakorlásától való ideiglenes vagy végleges eltiltás;
- (c) bírósági felügyelet alá helyezés;
- (d) bíróság által elrendelt felszámolás;
- (e) a bűncselekmény elkövetésére használt létesítmények ideiglenes vagy végleges bezárása.

8. cikk

Joghatóság

- (1) Minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megalapozza joghatóságát a 3. és 4. cikkben említett bűncselekmények tekintetében, amennyiben:
 - (a) a bűncselekményt részben vagy egészben a területén követték el; vagy
 - (b) az elkövető a tagállam egyik állampolgára.
- (2) Minden olyan tagállam, amelynek törvényes fizetőeszköze az euró, megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megalapozza joghatóságát a 3. és 4. cikkben említett, az Európai Unión kívül elkövetett bűncselekmények tekintetében legalább azokban az esetekben, amikor azok tárgya az euró és amennyiben
 - (a) az elkövető a tagállam területén tartózkodik; vagy
 - (b) a tagállamban a bűncselekményhez kapcsolódó hamis euróbankjegyeket vagy -érméket észleltek.

A bűncselekmények büntetőeljárás alá vonásának céljából a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy joghatóságuk ne legyen alárendelve annak a feltételnek, hogy a cselekmények elkövetésük helyén bűncselekménynek minősüljenek.

- (3) A tagállamok egy tagállamba koncentrálják a büntetőeljárást, kivéve akkor, ha ez nem megfelelő.

9. cikk

Nyomozati eszközök

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a szervezett bűnözés vagy egyéb súlyos bűncselekmények eseteiben alkalmazottakhoz hasonló, hatékony nyomozati eszközök álljanak a 3. és 4. cikkben említett bűncselekmények ügyében folytatott nyomozásért vagy büntetőeljárásért felelős személyek, egységek vagy szolgálatok rendelkezésére.

10. cikk

A hamis euróbankjegyeknek és -érméknek a hamisítványok elemzése és felismerése céljából történő átadására vonatkozó kötelezettség

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy az igazságügyi hatóságok engedélyezzék a hamisgyanús euróbankjegyek és -érmék további hamisítványok elemzése, azonosítása és felismerése céljából történő vizsgálatát. E célból az igazságügyi hatóságok minden egyes hamisgyanús bankjegytypus szükséges mintáit, illetve minden egyes hamisgyanús érmetypus szükséges mintáit késedelem nélkül átadják a nemzet bankjegyszakértői központ, illetve a nemzeti érmeszakértői központ számára.
- (2) Amennyiben a hamisgyanús bankjegyek és érmék szükséges mintái nem adhatók át, mivel a tisztességes és hatékony eljárás és a feltételezett elkövető védelemhez való jogának biztosítása érdekében bizonyítékként meg kell őrizni őket a büntetőeljárásban, úgy a nemzeti bankjegyszakértői központ és a nemzeti érmeszakértői központ számára késedelem nélkül biztosítani kell a hozzáférést e mintákhoz.

11. cikk

A Genfi Egyezményhez való viszony

A tagállamok csatlakoznak a Genfi Egyezményhez, vagy annak részes felei maradnak.

12. cikk

A 2000/383/IB tanácsi kerethatározat felváltása

Ezen irányelv az elfogadásában részt vevő tagállamok tekintetében felváltja a 2000/383/IB tanácsi kerethatározatot, a kerethatározat nemzeti jogba való átültetési határidejére vonatkozóan az említett tagállamokkal szemben előírt kötelezettségek sérelme nélkül.

Az ezen irányelv elfogadásában részt vevő tagállamok tekintetében a 2000/383/IB tanácsi kerethatározatra való hivatkozásokat az ezen irányelvre való hivatkozásként kell értelmezni.

13. cikk

Átültetés

- (1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb

[az irányelv hatálybalépésétől számított 18 hónapon belül] megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul megküldik a Bizottság számára.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

- (2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

14. cikk

A Bizottság jelentéstételi és felülvizsgálati kötelezettsége

A Bizottság ezen irányelv alkalmazásáról jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak [legkésőbb az irányelv hatálybalépését követően öt évvel]. A jelentésben értékeli, hogy a tagállamok milyen mértékben tették meg az irányelvnek való megfeleléshez szükséges intézkedéseket. A jelentést szükség esetén jogalkotási javaslat kíséri.

15. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő [huszadik] napon lép hatályba.

16. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a Szerződéseknek megfelelően a tagállamok a címzettjei.

Kelt Strasbourgban, -án/-én.

*az Európai Parlament részéről
az elnök*

*a Tanács részéről
az elnök*